

Asia C-607/21

**Unionin tuomioistuimen työjärjestyksen 98 artiklan 1 kohdan mukainen
ennakkoratkaisupyynnön tiivistelmä****Jättämispäivä:**

30.9.2021

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Conseil d'État (Belgia)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

14.9.2021

Kantaja:

XXX

Vastaaja:

État belge

1. Riidan kohde ja tausta:

- 1 Kantaja, joka on Marokon kansalainen, saapui Belgian alueelle 25.7.2011.
- 2 Hän esitti 21.9.2011 oleskelulupahakemuksen Belgian kansalaisen (hänen poikansa) takenevassa polvessa olevana sukulaisena.
- 3 Hänen hakemuksensa hylättiin 21.10. 2011 sillä perusteella, että laissa ei enää sallita perheenyhdistämistä Belgian kansalaisten takenevassa polvessa olevien sukulaisten osalta.
- 4 Kantaja esitti 26.6.2015 uuden oleskelulupahakemuksen Euroopan unionin kansalaisen eli Alankomaiden kansalaisen N. E.K:n perheenjäsenenä, sillä tämä oli tehnyt yhteisasumisesta kantajan pojan kanssa ilmoituksen, jonka Anderlechtin (Belgia) kansalaisviranomaisen otti vastaan 11.2.2005.
- 5 Hänen hakemuksensa hylättiin 28.9.2015.
- 6 Conseil du contentieux des étrangers (ulkomaalaisasioita käsittelevä hallintotuomioistuin) hylkäsi hänen kanteensa 14.4.2016.

- 7 Kantaja esitti 9.11.2017 uuden oleskelulupahakemuksen ulkomaalaisten maahantulosta, oleskelusta, asettautumisesta ja maastapoistamisesta 15.12.1980 annetun lain (loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers) 40 bis §:n nojalla Euroopan unionin kansalaisen eli N. E.K:n perheenjäsenenä.
- 8 Hänen hakemuksensa hylättiin 2.5.2018 erityisesti sillä perusteella, että asiakirjat, jotka oli esitetty todisteina hänen vähävaraisuudestaan (muun muassa vuonna 2011 päivätyt marokkolaisen verotarkastajan antama asiakirja ja marokkolainen todistus vähävaraisuudesta) ja todisteina kotitalouden (jonka muodostavat hänen poikansa ja N. E.K.), jota hän haluaa seurata, antamasta taloudellisesta tuesta (tositteet vuosina 2010 ja 2011 suoritetuista rahalähetyksistä) ovat liian vanhoja osoittamaan, että hän olisi ollut huollettavana kotimaassaan ennen perheenyhdistämishakemuksensa jättämistä. Mikään ostotositteissa, kuitissa, muistutuslaskuissa, Maroc Assistance Internationalen matkavakuutustodistuksessa ei myöskään anna mahdollisuutta todeta, että kotitalous, jota hän ilmoittaa haluavansa seurata, olisi maksanut nämä menot.
- 9 Conseil du contentieux des étrangers hylkäsi kantajan nostaman kanteen 30.8.2019 antamallaan tuomiolla. Se muistutti aluksi, että unionin tuomioistuin totesi 9.1.2007 antamassaan tuomiossa Jia (C-1/05, EU:C:2007:1) sijoittautumiseen ja palvelujen tarjoamiseen liittyvää jäsenvaltioiden kansalaisten liikkumista ja oleskelua yhteisön alueella koskevien rajoitusten poistamisesta 21.5.1973 annetun neuvoston direktiivin 73/148/ETY osalta, että ”heidän huollettavanaan olemisella” tarkoitetaan sitä, että EY 43 artiklassa tarkoitettulla tavalla toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen yhteisön kansalaisen perheenjäsen tarvitsee aineellista tukea tältä kansalaiselta tai tämän aviopuolisolta, jotta hän voi huolehtia välttämättömistä tarpeistaan siinä valtiossa, josta tämä perheenjäsen on lähtöisin tai josta hän tulee, sillä hetkellä, jolloin hän pyytää päästä asumaan yhdessä mainitun kansalaisen kanssa”. Conseil du contentieux des étrangers on päättänyt tässä tapauksessa, että ulkomaalaisten maahantulosta, oleskelusta, asettautumisesta ja maastapoistamisesta 15.12.1980 annetun lain 40 bis §:ssä asetetun edellytyksen, jonka mukaan asianomaisen on oltava ”heidän huollettavanaan”, on näin ollen tulkittava edellä mainitun tuomion valossa viittaavan siihen, että asianomainen on ollut huollettavana kotimaassaan ennen tuloa Belgiaan. Tästä seuraa lisäksi, että jotta voitaisiin katsoa, että hakija on sen perheenjäsenen huollettavana, jota hän ilmoittaa seuraavansa, ei riitä, että viimeksi mainitulla riittävät resurssit tai että hän asuu yhdessä tämän kanssa, vaan lisäksi edellytetään, että hakija osoittaa, että perheenkokoajan aineellinen tuki oli hänelle välttämätön hakemuksen tekohetkellä.
- 10 Kantaja vaati 3.10.2019 nostamallaan kanteella Conseil d'État'ta kumoamaan tämän viimeksi mainitun päätöksen.

2. Riidanalaiset oikeussäännöt:

A. *Unionin oikeus*

Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/38/EY

11 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Määritelmät

Tässä direktiivissä tarkoitetaan:

--

2) ”perheenjäsenellä”:

a) aviopuolisoa;

b) kumppania, jonka kanssa unionin kansalainen on rekisteröinyt parisuhteen jonkin jäsenvaltion lainsäädännön nojalla, jos vastaanottavan jäsenvaltion lainsäädännössä rekisteröity parisuhde rinnastetaan avioliittoon, ja vastaanottavan jäsenvaltion asiaa koskevassa lainsäädännössä säädettyjen edellytysten mukaisesti;

c) --

d) unionin kansalaisesta riippuvaisia sukulaisia suoraan takenevassa polvessa samoin kuin unionin kansalaisen aviopuolison tai b alakohdassa tarkoitetun kumppanin vastaavanlaisia sukulaisia; --”

B. *Belgian lainsäädäntö*

Ulkomaalaisten maahantulosta, oleskelusta, asettautumisesta ja maastapoistamisesta 15.12.1980 annettu laki (loi sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers).

12 40 bis §:ssä säädetään seuraavaa:

”--

2. Unionin kansalaisen perheenjäsenenä pidetään:

--

4° hänen taikka hänen puolisonsa tai 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun kumppaninsa takenevassa polvessa olevia sukulaisia, jotka ovat heidän huollettavanaan ja jotka tulevat heidän mukanaan tai seuraavat heitä; – –”

3. Asianosaisten näkemykset:

A. *Kantaja*

- 13 Kantaja esittää, että unionin tuomioistuin on täsmentänyt ”huollettavana olevan” henkilön käsitettä useissa tuomioissa. Käsite edellyttää tosiasiallista riippuvuutta, jolle on ominaista, että unionin kansalainen, joka on käyttänyt liikkumisvapauttaan, tai hänen puolisonsa huolehtii perheenjäsenen aineellisesta tuesta. Lisäksi aineellisen tuen tarpeen on oltava olemassa takenevassa polvessa olevan henkilön koti- tai lähtömaassa ajankohtana, jona hän esittää unionin kansalaisen seuraamista koskevan hakemuksen. Tämä oikeuskäytäntö on annettu asiayhteydessä, jossa oleskelulupahakemus on pantu vireille käytännössä samaan aikaan kun asianomainen on lähtenyt kotimaastaan. Tässä tapauksessa kantaja muistuttaa lähteneensä kotimaastaan vuonna 2011 ja panneensa ensimmäisen oleskelulupahakemuksensa, joka perustui siihen, että hän oli Belgian kansalaisen sukulainen takenevassa polvessa, vireille muutamia päiviä myöhemmin. Hän esitti tämän jälkeen muita hakemuksia vuosina 2015 ja 2017. Hän väittää, että jotta vapaata liikkuvuutta koskevalle oikeudelle annettaisiin tehokas vaikutus ja koska riippuvuutta on arvioitava kotimaassa, on otettava tuomioon todisteet, jotka liittyvät aineelliseen riippuvuuteen kotimaassa hakemuksen jättöhetkellä, ilman että ajan kuluminen voisi muuttaa tämän näytön laatua. Hän arvioi, että riidanalainen tuomio, johon sisältyvä ratkaisu on päinvastainen, on ristiriidassa 15.12.1980 annetun lain 40 bis §:n 2 momentin 4 kohdan kanssa sekä erityisesti direktiivin 2004/38 2 artiklan 2 kohdan d alakohdan kanssa ja että olisi vähintään syytä esittää ennakkoratkaisukysymyksiä unionin tuomioistuimelle.

B. *Vastaaja*

- 14 Vastaaja arvioi, että peruste on jätettävä tutkimatta, koska se on esitetty direktiivin 2004/38 vastaisesti ja koska kantaja kehottaa Conseil d’État’ta arvioimaan esitettyjen asiakirjojen todistusarvoa tosiseikkojen valossa. Se päätelee siitä, että esitetyt ennakkoratkaisukysymykset eivät ole hyödyllisiä riidan ratkaisemisen kannalta.

4. Conseil d’État’n arviointi asiasta

- 15 Conseil du contentieux des étrangers hylkäsi kantajan kanteen sillä perusteella, että ”huollettavana olevan” henkilön käsitettä on unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti tutkittava siten, että otetaan huomioon tilanne, joka vallitsi kotimaassa oleskelulupahakemuksen esittämisen ajankohtana, ja että kantajan esittämät asiakirjat koskevat hänen tilannettaan vuonna 2011 eivätkä

hänen tilannettaan vuonna 2017, jolloin hän teki nyt käsiteltävässä asiassa riidanalaisen hakemuksen.

- 16 Unionin tuomioistuin totesi 12.12.2019 antamassaan tuomiossa *Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Perheenyhdistäminen – Pakolaisen sisar)*, C-519/18, EU:C:2019:1070, joka annettiin oikeudesta perheenyhdistämiseen 22.9.2003 annetun 2003/86/EY yhteydessä mutta jossa viitataan nimenomaisesti tulkintaan ”direktiivissä 2004/38 [tarkoitettua edellytyksestä], jonka mukaan perheenjäsenen on oltava perheenkokoajan huollettavana”, seuraavaa:

”47 – – oleskeluoikeuden saaneen unionin kansalaisen huollettavana olevan perheenjäsenen asema edellyttää, että tosiasiallinen riippuvuussuhde on näytetty toteen. Tämä riippuvuus on seurausta tosiasiallisesta tilanteesta, jolle on ominaista se seikka, että oleskeluoikeuden haltija vastaa perheenjäsenen aineellisesta tukemisesta (tuomio 19.10.2004, *Zhu ja Chen*, C-200/02, EU:C:2004:639, 43 kohta; tuomio 8.11.2012, *Iida*, C-40/11, EU:C:2012:691, 55 kohta; tuomio 16.1.2014, *Reyes*, C-423/12, EU:C:2014:16, 20 ja 21 kohta ja tuomio 13.9.2016, *Rendón Marín*, C-165/14, EU:C:2016:675, 50 kohta).

48 Ratkaistakseen, onko kyseessä tällainen riippuvuus, vastaanottavan jäsenvaltion on arvioitava, kykeneekö perheenjäsen huolehtimaan välttämättömistä tarpeistaan, kun otetaan huomioon hänen taloudelliset ja sosiaaliset olonsa. Tarve aineelliseen tukeen on oltava olemassa siinä valtiossa, josta kyseinen perheenjäsen on lähtöisin tai josta hän tulee, sillä hetkellä, jolloin hän pyytää saada seurata unionin kansalaista (ks. vastaavasti tuomio 9.1.2007, *Jia*, C-1/05, EU:C:2007:1, 37 kohta ja tuomio 16.1.2014, *Reyes*, C-423/12, EU:C:2014:16, 22 ja 30 kohta).”

- 17 Conseil d’État arvioi, että kun ulkomaalainen, joka haluaa turvautua perheenyhdistämiseen, on ollut jo usean vuoden ajan alueella, johon unionin kansalainen, jota hän haluaa seurata, on asettunut asumaan ja hän on jo tehnyt menestyksettä perheenyhdistämistä koskevia hakemuksia, kuten tässä tapauksessa, unionin tuomioistuimen antamalla tulkinnalla ei voida kuitenkaan määrittää, onko vaatimusta, joka koskee huollettavana olemista, arvioitava siten, että otetaan huomioon tilanne, joka vallitsi kauan ennen hakemuksen tekemistä, vai onko sitä välttämättä arvioitava sen tilanteen kannalta, joka vallitsi kyseisen hakemuksen esittämishetkellä.

5. Ennakkoratkaisukysymykset:

- 18 Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1. Onko tutkittaessa Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY,

90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY 2 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettua huollettavana olevan henkilön käsitettä otettava huomioon sellaisen hakijan tilanne, joka on jo sen valtion alueella, johon perheenkokoaja on asettunut asumaan?

2. Jos ensimmäiseen kysymykseen vastataan myöntävästi, onko tarpeen kohdella eri tavalla hakijaa, joka on tämän valtion alueella laillisesti, ja hakijaa, joka on siellä laittomasti?

3. Onko Euroopan unionin kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä oikeudesta liikkua ja oleskella vapaasti jäsenvaltioiden alueella, asetuksen (ETY) N:o 1612/68 muuttamisesta ja direktiivien 64/221/ETY, 68/360/ETY, 72/194/ETY, 73/148/ETY, 75/34/ETY, 75/35/ETY, 90/364/ETY, 90/365/ETY ja 93/96/ETY kumoamisesta 29.4.2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/38/EY 2 artiklan 2 kohdan a alakohtaa tulkittava siten, että jotta voitaisiin katsoa, että suoraan takenevassa polvessa oleva sukulainen on huollettavana ja kuuluu siten tämän säännöksen mukaisen ”perheenjäsenen” määritelmän piiriin, hän [voi] vedota tosiasialliseen aineelliseen riippuvuuteen kotimaassa sellaisten asiakirjojen perusteella, jotka oli ajankohtana, jona oleskelulupahakemus unionin kansalaisen perheenjäsenyyden perusteella esitettiin, kuitenkin annettu jo useita vuosia aikaisemmin, sillä perusteella, että lähtö kotimaasta ja oleskelulupahakemuksen jättäminen vastaanottavassa jäsenvaltiossa eivät osu ajallisesti samaan aikaan?

4. Jos kolmanteen kysymykseen vastataan kieltävästi, mitkä ovat perusteet, joiden mukaan on arvioitava sellaisen hakijan aineellista riippuvuutta, joka hakee mahdollisuutta seurata unionin kansalaista tai tämän kumppania takenevassa polvessa olevana sukulaisena, ilman että hän on voinut saada oleskeluoikeutta sellaisen hakemuksen perusteella, joka on jätetty heti sen jälkeen kun hän on lähtenyt kotimaastaan?”